

N:o 11.

Af Herr Carl Hammarhjelm: Att Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående rotevakansafgifter af bergslager ej måtte bifallas, för så vidt den rör Nyeds bergslag.

Uti Kongl. Maj:ts till innevarande Riksdag afgifna nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof, har Kongl. Maj:t äskat upphörande af tackjernstionden uti samliga rikets bergslager, emot det att dessa skulle erlägga rotevakansafgifter till hälften emot annan, roterad jord i samma län. Något undantag har dervid icke skett för Nyeds bergslag i Wernlands län, oaktadt denna ort icke kan anses likställd med öfriga bergslager inom riket. Nyeds bergslags privilegier af den 30 Mars 1649 förklara nemligen, att densamma ständigt skulle njuta bergslagsfrihet »uti anseende att der intet annat hafve att sig uppehålla med, än allenast af strömmar och skog», hvarjemte denna bergslagsfriheter skulle vara »äldes på sätt och wis, som andre bergslag uti vårt rike äro med privilegierade wordne». Detta stadgande synes således innebära, att Nyeds bergslag allt framgent skulle åtnjuta sådana fördelar som öfriga rikets bergslager vid den tiden voro i besittning af, utan att betungas med någon ovilkorlig skyldighet att blåsa i hytta.

Att uppfattningen om meningen af de Nyeds bergslag sålunda förunnade privilegier äfven fortfarande måste hafva varit sådan, bevisas af Kongl. resolutionen af den 8 Juli 1719 på allmogens i Nyed underdåniga besvär, Kongl. resolutionen af den 6 December 1733, resolutionen den 10 December 1771, samt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 11 Februari 1830, hvilken åtföljdes af Kongl. brefvet af den 6 Mars samma år *).

Det vid Kongl. Maj:ts proposition till 1869 års Riksdag, angående upphörande af tackjernstionden, fogade protokoll, uppviser äfvenledes att då varande Herr

*) Se Andra Kammarens protokoll för 1869 den 8 Maj för- och eftermiddagen, Friherre Ugglas och Häradshöfdingen Myrtins anföranden.

Justitie-statsministern samt tre af Stats-Rådets öfrige ledamöter i så måtto varit af skiljaktig mening, att de ansett Nyeds bergslag samt Heds och Gunnilbo socknar böra förklaras icke vidare vara bergslag, men att likväl någon förändring i dessa orters rotering eller beskattning derföre icke må ega rum. Då frågan förevar hos Stats-utskottet vid samma års riksdag, instämde detta Utskott uti förnämnde Herrar Statsråds mening, hvilken åsigt äfven 1870 års Stats-utskott vidhöll. Och slutligen biföll Första Kammarén detta Stats-utskottets utlåtande vid sistförflutne riksdag.

Efter denna korta utredning af frågans föregående behandling hos Kongl. Maj:t och vid riksdagarne, synes det mig vara otvifvelaktigt, att Nyeds bergslag icke har privilegier af samma beskaffenhet som rikets öfriga bergslager, enär den erhållit sådana utan motsvarande skyldigheter. Nyeds rättigheter kunna säkerligen närmast jämföras med städernas privilegierade jord eller med säteriernas, och om man nu skulle pålägga denna bergslag en, om ock lindrigare roteringskyldighet, så hade man på visst sätt öppnat vägen för rotering af all annan privilegierad jord. Ty lika väl som Herr Statsrådet och Chefen för Finans-departementet ansett Nyeds bergslag, från synpunkten af det allmännas väl, böra åläggas detta onas, lika väl kan man åberopa samma skäl emot all annan privilegierad jord. Jag får derföre vördsamt föreslå:

att Kongl. Maj:ts nådiga proposition om åläggande af rotevakansafgifter för rikets bergslager icke må vinna tillämpning för Nyeds bergslag.

C. Hammarhjelm.
